

detail bloku

biotit

kontaktní rohovec

ropucha obecná

ještěrka obecná

PP polštářové lávy ▶

vláknitý dolomit

kulovitá odlučnost pikritu

pikrit

pikritový mandlovec

GEPARK PODBESKYDÍ

národní geopark

- Geopark je turisticky přitažlivé území s vědecky významným geologickým dědictvím.
- Geopark není kategorií chráněného území.
- Posláním geoparku je chránit geologické dědictví a to zejména prostřednictvím jeho trvale udržitelného a šetrného využívání.

Informace o Geoparku Podbeskydí najdete na www.geoparkpodbeskydi.cz

Tento leták je součástí tématické skupiny *Geologické zajímavosti*

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Příprava Geoparku Podbeskydí“, realizovaného Občanským sdružením Hájenka.

Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss
Contribution to the enlarged European Union

Text: Klára Niedzwiedzová, Dalibor Kvita
Foto: Dalibor Kvita se svolením Muzea Novojičinka

Přírodní památka polštářové lávy ve Straníku

Přírodní památka polštářové lávy ve Straníku

Přírodní památka je tvořena skalní stěnou s odkrytými vulkanickými horninami těšínitové asociace, které jsou sešklupeny v tzv. polštářové lávy. Jejich vznik spadá do spodní křídy (před 130 – 120 milionů let), kdy se obrovským tlakem uvolnilo napětí a zapříčinilo vznik zlomů, kterými žhavá láva vystupovala k povrchu mořského dna. Podmořské výlevy lávy utuhly na strmých svazích a vytvořily jednotlivé chladnoucí bloky vytvarované do oblých polštářů, které byly posléze tmeleny mladším sopečným materiálem při následných erupcích. Polštářové lávy vytvářejí souběžně orientované bochníkovité tmavě hnědošedé bloky pyroxenického monchiquitu s radiálně orientovanou sítí trhlin.

Na vrcholu skalního výchozu byla roku 1892 postavena kaple zasvěcená Panně Marii, která jakoby bdí nad obcí Straník. Ke zděné kapličce vede dvouramenné schodiště obcházející celou skalku. Ze schodiště lze snadno pozorovat celý výchoz.

Lokalita se nachází ve Štramberské vrchovině a byla vyhlášena přírodní památkou v roce 1997. Cílem ochrany je zachování odkryvu polštářových láv v současné podobě pro vědecké, studijní a kulturně společenské využití.

Směrem na Kojetín se podél cesty nachází další významné geologické lokality, tzv. lomy nad Straníkem.

sasanka hajní

vstavač mužský

lom nad Straníkem

Lomy nad Straníkem

Podmořská sopečná činnost je dodnes patrná i v opuštěném a zatopeném lomu nad Straníkem. Zadní stěna lomu je tvořena těšínitou s obsahem hrubých zrn zeleného nerostu olivínu (křemičitan hořečnatý – železitý). Žhavá láva pronikla do vrstevních puklin usazených hornin těšínsko-hradištského souvrství slezské jednotky a tepelně tyto horniny přeměnila. Olivinické těšínity pronikly do souvrství rovnoběžně s okolní vrstvou a vytvořily tzv. ložní žíly. Lom je zatopený a tvoří vhodné prostředí k rozmnožování některých druhů obojživelníků, například skokana hnědého, čolka obecného aj.

Další opuštěný lom se nachází při cestě do Straníka cca 300 m vlevo nad Straníckým potokem. Ve spodní části lomu je odkrytý podmořský lávový příkrov olivinického diabasů. Ve vyšší části stěny vystupuje vrstva pyroklastů,

která překrývá usazené úlomky hornin těšínsko-hradištského souvrství. V hluboce zařezaném korytě Straníckého potoka podél silnice do Straníka lze v odkryté stěně a v korytě pozorovat vrstvy pískovců a jílovců s vyvěřelinami pikritického mandlovce.

Olivinické těšínity a jim příbuzné horniny se dříve na mnoha místech těžily na stavební kámen a štěrk. Pikrit s přísadou vápna se využíval k výrobě malty, zvětralý pikrit zúrodnňoval půdu a využívan byl také jako umělé hnojivo.

Kolem opuštěného lomu vedla úzká stará cesta z Valašského Meziříčí do Nového Jičina, tzv. vlčí hrdlo, kudy projížděly vozy kupců na novojičinské trhy. K tomuto místu se vázaly pověsti o zbojnicích, kteří kupce přepadávali a okrádali je o zboží a peníze.

čolka obecný

okrotice bílá

hvozdík kartouzek

